

Overweging zondag 29 juli 2012

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht
ds. Stefan Dijkhuizen

Teksten: Psalm 42 & Marcus 6: 45-52

Overweging:

Geliefden van onze Heer,

toevallig viel ik gisteren midden in een tv-programma waarin het ging over de geschiedenis en de toekomst van de kerk. Een kerk die op de traditionele wijze van het toneel lijkt te verdwijnen, zeker hier in de Westerse wereld.

Maar ik werd getroffen door het hoopvolle van de presentator. De kerk heeft zich in de geschiedenis wel vaker heel goed weten aan te passen aan de veranderende tijden, en misschien kan ze dat nu ook wel.

Bovendien is het christelijk geloof eigenlijk nog maar een heel jonge godsdienst. De mensheid zelf bestaat al veel langer, dus waarom zou het christelijk geloof in die betrekkelijk korte tijd alles al hebben laten zien?

Maar het meest bleef ik hangen bij wat hij zei in woorden die hij leende van de middeleeuwse kerkleraar Thomas van Aquino. Mensen zullen altijd op zoek blijven naar de zin van het leven, mensen worstelen altijd weer met de grote vragen van het leven, ook buiten de kerk. God zou daarom juist in deze tijd niet het antwoord moeten zijn op alle vragen, zo zei hij, maar de vraag zelf. En als wij als kerk die vraag nu maar blijven stellen en levend houden, dan is er toekomst.

En vul die vragen maar in: Waarom ben ik hier? Wat is de zin van mijn leven? Wie is mijn naaste? Mens, waar ben je toch? Dat zijn allemaal Gods-vragen. En daarover zou het hier moeten gaan, iedere zondag. Daarover zou het door de week moeten gaan, in ons dagelijks leven.

Leggen we dat naast het evangelieverhaal van vanmorgen, wat is dan het wonder dat hier gebeurt? Welke vraag wordt hier aan ons gesteld, bijna 20 eeuwen later?

Ik heb wel eens de vergelijking gemaakt van deze kerk met een scheepje. Iedere keer als ik hier weer kom moet ik als ik naar het houten dak kijk, daar toch altijd weer aan denken. En bij dit verhaal zeker.

Want dat scheepje in dat verhaal, dat is de kerk. De leerlingen in de boot, dat zijn wij.

En daarom stellen wij de vraag vanuit ons scheepje, vanuit ons leven waarin zoveel gebeurt. En waarin we ieder op onze eigen, bescheiden wijze iets met dat geloof proberen te doen.

Vanmorgen gaat dus niet over de vraag naar het wonderbaarlijke, het onbegrijpelijke, hoe spectaculair dat ook zou zijn. Jezus die over water kan lopen... het zou heel wat kijkcijfers trekken denk ik, maar in wezen is dat geen vraag, dat is een antwoord. Een kant-en-klaar antwoord: Jezus kan alles, Jezus kan zelfs over water lopen. Een mooi verhaal, maar Zeus en Boeddha konden het ook.

Het verhaal gaat over meer dan over die wandeltocht over de woeste golven. Zeker als we dus onszelf, het scheepje van de kerk een vraag durven stellen. De vraag naar God.

Natuurlijk vertelt het verhaal ons over de reis die Jezus ooit door Galilea maakte. Over de bijzondere dingen die hij deed, en die mensenlevens compleet veranderden. Geschreven door de evangelist voor de eerste kleine kerkjes, toen er eigenlijk nog niet eens sprake was van 'kerken' in de zin van gebouwen, maar vooral groepen, gemeenschappen, en leerlingen. Mensen die in de meest stormachtige omstandigheden, met wind en tij tegen, volgeling van Jezus probeerden te zijn.

Maar wil dit verhaal zijn werkelijke wonder aan ons verklappen, dan zullen we een stap verder moeten zetten dan het spektakel alleen. We zullen verder moeten kijken, verder dan alleen een wandeling over zee.

Bij Marcus horen we vaker verhalen over het meer en een bootje. Wel drie keer. Zorgvuldig schrijft hij zijn verhaal over Jezus' leven en optreden, en steeds tussen de 'bootverhalen' in horen we van Jezus die leert en die tot tweemaal toe brood en vis deelt met de menigte.

(Er is telkens sprake van een scherp contrast: Aan de oever, daar is het goed, daar delen de duizenden in de goedheid van Jezus. Er gebeuren wonderen, er worden mensen genezen, maar bij de leerlingen in de boot gaat het iedere keer weer mis. Storm, tegenwind, een spook, angst en ongeloof. De overtocht mislukt. En, zo eindigde de lezing op het eerste gehoor nogal bot: 'Ze - de leerlingen - waren niet tot inzicht gekomen, omdat ze hardleers waren'.)

Het verhaal - dat eigenlijk maar heel kort is - staat bol van de symboliek en sterke beelden. En daardoor is het ondanks het wonderbaarlijke karakter, dat ook recht overeind blijft, een verhaal met meerdere aanknopingspunten voor ons, zoveel later, en in zo'n andere tijd.

Ik wil stil staan bij drie woorden, drie kernen. De tegenwind op zee, Jezus die 'voorbij' gaat, en als laatste de enige woorden die Jezus zegt: 'Blijf kalm! Ik ben het, wees niet bang.' Dat is een keuze. Maar bij ieder woord stellen we nadrukkelijk de vraag naar ons scheepje anno nu.

We horen dus dat Jezus de leerlingen vooruit stuurt. 'Meteen daarna.' De dag is voorbij, de duizenden hebben hun maag gevuld door de wonderbaarlijke spijziging, nu is het tijd voor een moment rust, Jezus wil even alleen zijn. De avond valt en morgen is er weer een drukke dag.

Zo zou je het kunnen lezen. Maar het gaat natuurlijk om iets anders. Als er gedeeld is in brood en vis, tekenen van de Heer, dan kun je op weg. Dan wordt je erop uitgestuurd. Het scheepje moet zoals gezegd, de wereldzee op, we zijn niet alleen maar consumenten, wij zijn apostelen, 'gezondenen'. Maar, zo staat er min of meer, Jezus moet de leerlingen dwingen het schip in te gaan. We willen er niet al te gemakkelijk aan.

En Jezus, die is dicht bij zijn Vader. Niet letterlijk hoog op een berg, afgelegen, maar biddend, voor ons, zijn mensen, en altijd ziende naar beneden.

Maar de avond valt. Het wordt donker. En het contrast met dichtbij God zijn is groot, want op het meer is het ploeteren. De wind teistert het bootje, en de leerlingen roeien met de riemen die ze hebben, maar toch... het lijkt allemaal vruchteloos, zinloos. Zonder Jezus lukt er niets.

Zo moeilijk is het denk ik niet om de link met vandaag de dag te leggen. Ploeteren, tegenwind, geen vooruitgang. Niet alleen in de kerk, ook in je eigen leven. Hoe donker kan het zijn, hoe machte- en krachteloos kun je je vaak voelen... En waar is God dan?

En waar moet het heen, wat is mijn bestemming, nu misschien wel de avond van mijn leven valt? Het kan stormen, en dat varen wat je voorheen zo goed als vanzelf afging, kan steeds lastiger worden.

Maar Jezus heeft het gezien. Jezus heeft hen gezien, Jezus ziet ons. En dat is wat anders dan dat het die avond helder zicht en volle maan was, zoals Bijbelgeleerden vroeger wel eens wilden verklaren. Dichtbij God, en biddend, zie je met Gods ogen. En hij is dan wel niet letterlijk bij ons, zijn blik is altijd naar beneden gericht, naar de mensen toe.

En dan komt Jezus ook naar hen toe. Aan het einde van de nacht, zo staat er. In hun getob en geploeter laat hij hen niet alleen. Hij neemt het ons niet af - dat kan hij ook misschien helemaal niet - maar niets kan hem tegenhouden. Zelfs niet de meest chaotische en dreigende omstandigheden kunnen hem scheiden van God en mens. Waar mensen ook tegen strijden moeten, Jezus is er bij, Jezus laat zich er niet door tegenhouden.

Maar dan wil hij hen voorbij gaan. Misschien wel het meest opmerkelijke zinnetje van het verhaal. De schrijver legt het verder niet uit, en we horen veel meer over de angst en de schrik van de leerlingen. Zij zien hem allemaal, maar ze zien niet Jezus, ze zien een spook, een geestverschijning, een 'fantasma' zo staat er in het Grieks.

Midden in de storm van het leven, zijn de leerlingen, en dat geldt voor alle mensen, zo geobsedeerd door hun angsten, dat ze niet kunnen zien dat hun redding vlakbij is. Dan is zelfs geboden hulp, een toegestoken hand, juist een nieuw gevaar.

Hoe is dat bij onszelf, als wij soms zo vol kunnen zitten met wat er allemaal mis is, of wat er allemaal niet goed is aan de wereld, aan ons lichaam, willen we dan wel die ander zien?

Misschien moeten we het voorbij gaan van Jezus ook niet teveel proberen te begrijpen. Het kan betekenen dat hij voor ons uit wil gaan, naar de overkant. Het ook een prachtige link naar het Eerste Testament zijn, naar Mozes en Elia.

Aan deze twee, beeld voor het geloof van Israël, verscheen God ook 'in het voorbij gaan'. Op de berg Sinai, en in het suizen van de wind. En zoals God zijn volk voor ging door zee en woestijn, zo wil Jezus ons voorgaan. Hij weet de weg.

Hij weet ook de weg in het doolhof van onze gedachten en in de kronkels van onze angsten. Hij spreekt de leerlingen aan, 'Blijf kalm! Ik ben het, wees niet bang.' En als dat gezegd is, stapt hij aan boord, stapt hij het leven van mensen binnen. 'Ik ben het', zo stelt hij zich voor, dat is zijn naam. Dat is dé Naam, 'Ik zal er zijn'.

'Blijf kalm!', oftewel, de innerlijke storm die ons leven soms zo kan bepalen, heeft hij gezien, en maant hij tot stilte. Mijn naam is genoeg, 'solo Dios', alleen God, zo zingen we straks, dat is voldoende.

Of de leerlingen daarmee volledig gerust gesteld waren, is onwaarschijnlijk. Maar ook dat is zo herkenbaar. En wie kan echt over zijn angsten heenstappen?

Bovendien is het een weg van vallen en opstaan. En zijn we misschien ook hardleers, want kunnen en willen wij aangeleerd gedrag van onszelf wel afleren? Kunnen wij de dingen eens heel anders zien?

Ons dagelijks leventje kan soms tot een nachtmerrie worden, en God lijkt dan ver weg. En de kerk is een kwetsbaar scheepje, en de bemanning is zo vaak bang en radeloos. Maar hij ziet ons. Hij bidt voor ons, hij kijkt met Gods ogen naar zijn wereld. En hij zal ons voorgaan. Zoals zo prachtig gedicht in dat lied dat we voor de dienst zongen, Gezang 56:

'Ik ben het, zegt Gij dan.
Kom maar met Mij, mee naar de overkant.
Wees maar niet bang,
hier is mijn hand.'

Een lied vol vragen, maar dit is het woord dat Jezus ons wil geven. Lees het anders nog eens door na de preek.

De chaos zal niet winnen, dat is het eerste en belangrijkste wonder van dit verhaal. Van het verhaal van God met mensen. Hij die met die naam naar ons blijft vragen. In die naam kunnen wij verder. In de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.